

Іван Багряний

Народився 2 жовтня 1906 року в селі Куземин біля Охтирки на Сумщині. Батько – муляр, мати – селянка. Справжнє ім'я – Іван Павлович Лозов'яга. Вчився слюсарного, а згодом художньо-керамічного ремесла. Працювати почав з 15 років. 1925 року видав збірку «Чорні силуети. П'ять оповідань». За історичний роман у

віршах «Скелька», поеми «Монголія», «Аве, Марія», «Тінь», «Вендея», «Гутенберг», збірку віршів «До меж заказаних» його звинуватили в поширенні куркульської ідеології і 16 квітня 1932 року заарештували. З того часу його переслідують, тримають у тюрмах, відправляють на заслання. З початком війни він перебирається в Галичину, а потім емігрує за кордон, де розгортає активну літературну й політичну діяльність, спрямовану на консолідацію українських патріотичних сил. Автор романів «Тигролови», «Сад Гетсиманський», «Маруся Богуславка», «Буйний вітер», «Людина біжить над прірвою», повістей «Огненне коло», «Розгром», п'єс «Бузок», «Генерал», «Моритурі», ряду поем, поетичних збірок, публіцистичних статей, памфлетів. Лауреат Державної премії України імені Тараса Шевченка (посмертно). Помер 25 серпня 1963 року, похований у Новому Ульмі (Західна Німеччина).

Шапошникова, О. Іван Багряний / Олена Шапошникова ; худож. оформ. С. Кошелева. – Харків : Фоліо, 2019. – 121 с. : іл. – (Знамениті українці).

Життєвий шлях Івана Багряного був сповнений спротиву всьому фальшивому й облудному в радянській дійсності. Митця було ув'язнено, заслано до Далекого Сходу. І всюди – в камерах, таборах, а потім в еміграції – цей талановитий український письменник, поет, публіцист, політик зазнав безліч цькувань лише через те, що усім серцем любив свою Вітчизну.

«Націоналіст», «антисовєтчик», «ура-патріот» – через такі та подібні політичні штампи письменника і нині належним чином не поціновано як мислителя світового масштабу, романи якого порушують низку «вічних тем» – життя і смерті, творення й руйнації, вірності й зради, свободи й рабства, кохання, божевілья, героїзму, віри.

Доба сталінського терору та масових репресій – найчорніша сторінка у вітчизняній історії ХХ століття. Тисячі кращих синів та дочок українського народу були безжально знищені, піддані тортурам під час допитів у сфабрикованих справах, вислані до сибірських таборів, мільйони українців замучені Голодоморами.

«Сад Гетсиманський» – роман з автобіографічними елементами, який було написано в 1948–1950 роки під час еміграції у ФРН. Перше видання роману надруковано у 1950 році (на фото) в Новому Ульмі у видавництві «Україна».

Назву роману запозичено в біблійній легенді. Гетсиманський сад – місце передсмертних мук і молитов Ісуса Христа, зрадженого Іудою Іскаріотом.

Ця книга – гімн людській гідності на межі буття і смерті і одночасно гнівний вирок тоталітарному сталінському режиму, який нищив мільйони людей без слідства і суду, а головне – без вини винуватих. За кожною сторінкою роману – біль і страждання, відчай і надії тих, кого зім'яла безжальна сталінська машина смерті. Знищення психологічне і фізичне, тортури, жертвами яких міг стати хто завгодно, незалежно ні від статі, віку, ні від суспільного становища. Ким би ти не був – у в'язниці немає жодного значення, ти все одно опинишся на самому дні пекла, створеного тоталітарною системою.

У центрі сюжету – доля простої людини, українця Андрія Чумака. Він, як і тисячі його співвітчизників, потрапив у лещата НКВС та пройшов багато поневірянь і злигоднів. Здавалося б, усе було проти головного героя, та він вистояв і не зламався. На прикладі його життя автор демонструє, як діяв досконалий і жорстокий механізм репресій радянської системи. Його непохитність розглядається у книзі не лише суто в ключі основної фабули, але й у ключі філософських роздумів про людську долю, боротьбу за власне самоствердження.

Кадр із фільму «Сад Гетсиманський»

Ідея твору, світоглядна концепція автора розкривається через діалоги між катями і жертвою. Слідчі відстоюють штучний, неприродний світ, в якому «людина є пшик» і де «людей вистачить», скільки не вбивай. А герой терпить будь-які тортури і не ламається, бо за ним гуманістичний світ, де вічна лише людська душа, а політичний режим – минулий. Андрій і його слідчі, мов Христос і Понтій Пілат, проходять перед грядущими віками, перед нами і нашими дітьми, і далі – слідчі Великін, Фрей, Сергєєв, Донець – породження невимомлимого механізму сталінської репресивної машини. У кожного з них свої методи і стиль роботи, своя знівечена доля і душа, але спільний на всіх страх і приреченість, приховані жорстокість і цинізм.

Страшним був вирок для дітей сільського коваля Чумака. Чотирьом синам і зовсім юній сестрі Галі було суджено пройти всі муки НКВС. Ніхто з них не просив помилування, бо не визнавав «пролетарського правосуддя, здійснюваного закаблукми й палкою», як і «соціалізму, будованого тюрмою і кулею». Заміна розстрілу двадцятирічною каторгою мало що змінила в їхньому сплюндрованому житті. Але віряться, що і через ті довгі роки вони пройдуть без злості і ненависті, винесуть все, що приготувала їм доля, залишаться справжніми патріотами України.

Останні видання роману

І. Багряного «Сад Гетсиманський»

Сад Гетсиманський :
роман / Іван Багряний. –
Львів : Априорі, 2023. –
552 с. : портр.

Сад Гетсиманський :
роман / Іван Багряний. –
Харків : Фоліо, 2022. –
576 с. – (Шкільна
бібліотека української та
світової літератури).

Сад Гетсиманський :
роман / Іван Багряний. –
Київ : Віхола, 2022. – 632 с. :
портр. – (Неканонічний
канон).

«Краще померти раз, померти гордо, з незломленою душею, ніж повзати на колінах і вмерти двічі – морально і фізично. Але в першому варіанті ще є шанс взагалі не вмерти».

**Запрошуємо до нашої
бібліотеки!**

04071, м. Київ, вул. Ярославська, 32 /
Волоська, 33,

тел.: (044) 425-05-37

e-mail: podil_nekrasov@ukr.net

ЦБС Подільського району м. Києва

Бібліотека імені Віктора Некрасова

Книги-ювіляри року

Вип. 2

рекомендаційний список-буклет

**Злочинна суть
сталінізму**

(до 75-річчя від часу виходу в світ

роману Івана Багряного «Сад Гетсиманський»)

Київ, 2025